

Становище на фондация „За Нашите Деца“ относно Проект на Наредба за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие

Фондация „За Нашите Деца“ приветства разработването на проект на Наредба за физическата среда и информационното и библиотечно осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностното развитие, която регламентира и последния държавен образователен стандарт по Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Въвеждането на единни минимални и задължителни правила и норми към архитектурната и работната среда е стъпка в правилната посока, която следва да гарантира ефективен образователен процес в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие и създаването на нова, модерна и отговаряща на потребностите на съвременните деца среда.

Общи коментари

Подкрепяме нововъведението със **създаването на природен кът (с включени опитни полета)** на открито или закрито в детската градина **като пространство за учене, игра и експериментиране** с природни материали. Според нас, при предоставянето на грижи и образование в ранна детска възраст, от решаващо значение е **осигуряването на условия за свободна игра в среда, която подкрепя самостоятелността и независимостта на децата, в която чрез преки наблюдения и преживявания да учат, да откриват света и да увеличават интереса към ученето.** Детските заведения следва да предлагат безопасна, грижовна и насърчаваща среда и да осигуряват социално, културно и физическо пространство с редица възможности за развитие на потенциала на децата.¹

Обръщаме внимание и на **необходимостта от изграждане на среда за взаимодействие с родителите и развиването на партньорства с тях**, за разбиране на ролята, отговорността и дейностите по сътрудничество за всички участници в ранното образование и грижи. За да се превърне участието на родителите в реалност, услугите за образование и грижи в ранна детска възраст следва да бъдат разработени в партньорство със семействата и да се основават на доверие и взаимно уважение.²

Бихме искали да насочим вниманието и към необходимостта от **финализиране и приемане на Стандарти за ранно детско развитие, съгласно ЗПУО, при разширяване на заложената целева група и обвързването им не само с постъпването на детето в яслена група в детска градина, а да обхващат времевия период от раждането до 3 годишна възраст.**

Конкретни предложения

С цел обхващане на всички аспекти на физическата среда за децата, предлагаме в проекта на Наредба, в чл. 13, ал. 8 и чл. 39, ал. 2 и/ли в Приложение 8, които се отнасят към зоните за обучение по Безопасност на движението по пътищата, **да бъде включена и възможността за обособяване на паркинг за немоторни превозни средства (колело, скейтборд, тротинетка).** Атрактивният дизайн, наред с насърчителни рисунки и надписи за ползата от незамърсяващите

¹ Препоръка на Съвета на ЕС от 22 май, 2019 г. за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст

² Пак там

средства за придвижване, както и изразената благодарност към децата, които ги използват, са условие за изграждане на позитивно отношение към опазването на околната среда. Допълнително предлагаме **самото обучение по безопасност на движението и обособените зони да създават условия и заниманията да включват модули, които да формират умения в децата не само в ролята им на пешеходци, но и на водачи на такива средства.**

Предлагаме да се предвиди и **оборудване на детските градини с кошове за разделно събиране на отпадъци**, предвид ранната възраст на децата и формирането на навиците. Допълнително, **с цел ограничаване използването на пластмасови изделия, предлагаме да се забрани ползването на еднократни съдове и прибори – чинии, чаши, лъжички и др., т.е. децата да не свикват с тяхната употреба, а да се използват пособия, алтернативни на пластмасата.**

Прави впечатление широкото представяне на примерни модели на разпределение на физическата среда в детските градини, училищата и центрове, и със съответните специализирани кабинети, но без да е предвидено участие на самите деца в дизайна и планирането на промените, които биха възникнали в резултат от приемането на Наредбата. **В тази връзка предлагаме да се предвиди включването на децата като ключов участник в обсъждането на промените и модернизиранието на физическата среда, в която те играят, учат и израстват като личности.** Това би било реално прилагане на един от основните принципи в Конвенцията на ООН за правата на децата - правото им на мнение и участие по въпроси, които ги засягат пряко, както и отлична основа за разработване и прилагане на последователни политики, със съответното финансово обезпечаване, които гарантират възможността децата да бъдат активни и да изразяват мнение по въпроси, които ги засягат.

Вече 28 години фондация „За Нашите Деца“ поддържа широка палитра от качествени социални услуги за деца в ранна възраст и техните семейства. Предоставяме семейна или близка до семейната алтернатива за най-малките деца в риск, построихме първата Детска къща в България, създаваме и развиваме иновативен Комплекс с различни услуги, които да подкрепят развитието на децата, прилагаме модели на работа със здравната и социалната системи, и не на последно място се застъпваме за адекватно финансиране на цялостна политика на изпълнителната и законодателната власт за спазване на правата на децата. От създаването си до този момент сме подкрепили над 14 000 деца и семейства, а само през миналата година те са над 1 400.